

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naručnine in iskanje sprejema upravlja v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Na pošti prejemnik:

za leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
trimester : 6,50 —
mesec : 2,20 —

Upravljalstvu prejemnik:

za leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
trimester : 6,50 —
mesec : 2,20 —

Na poštljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 269.

Ljubljani, v soboto 22. novembra 1902.

Letnik XXX.

Ministri o naših zadrugah.

Krepak in potreben pouk za o kr. deželno vlado kranjsko in za naša o kr. okrajna glavarstva.

V včerajšnjem državnozbornem poročilu smo priobčili doslovni odgovor poljedelskega ministra na liberalno nemško interpelacijo glede zadrug v Sinčevasi. Ta odgovor je jako važen iz več ozirov. Liberalci se trudijo na vse mogoče načine, da bi z obrekovanjem in s pomočjo državne oblasti zatrli ljudsko združno gibanje. Na Koroškem jim je zlasti zadruga v Sinčevasi trn v peti, ker čutijo, da je najboljša trdnjava za slovenski kmečki stan. A nemški liberalci so pametnejši od slovenskih: Med tem, ko naši liberalni puhloglavci samo psujejo, so pa Nemci ustanovili proti njej nemško konkurenčno skladišče v Velikovu. Zahtevali so pod pretvezo »nedostatkov« v slovenski zadrugi, da jim jo vlada pomaga uničiti.

»Slov. Narod« je zaradi zadrug že krepko psoval gosp. Podgorca in se lagal o njej. In včeraj je odgovor ministrov na interpelacijo pogumno — zamočal.

A ta odgovor je veleznamenit. Kajti odgovorila so hkrati tri ministerstva: poljedelsko, notranje in pravosodno, do katerih se je obračala interpelacija. Njeno besedilo se čita kakor pouk na podrejena politična oblastva, kako se imajo vesti napram poljedelskim zadrugam. Ker smo besedilo prijavi včeraj, poudarjamo danes še nekaj glavnih misli.

Kakor kranjske zadrug, je tudi sinčevaška kot odgovor na napade sama prosila revizije, v svesti si svoje upravičenosti. In revizija je dokazala, da je zadruga koristna in dobra, napadi pa so krivični.

Minister je priznal upravičenost različnih statutov in da zadrug niso izročene samoljubnemu nasilstvu nasprotnih deželnih zborov.

Nasprotniki napadajo zadrug, če manjši posestniki takoj ne vplačajo vsega deleža. Minister pa to prizanesljivost proti revnim članom opravičuje, ker se tudi ubožnim posestnikom omogočuje udeležba pri združnih koristih. Če tudi to ni v soglasju s pravili, pravi minister, vendar vlada vesled tega nima povoda za posredovanje. Dalje se je postavilo ministerstvo na stališče, da pri manjših množinah blaga, kjer zadruga ne more poslovati po načinu velikih trgovcev, da se ji neprimerno ne zvišajo upravni stroški, nima vlada povoda, da bi se vmešavala.

Silno so napadali zadrugo, da je delala baje velikansko škodo javnosti, češ da so se prodajale pijače v odprtih posodah. Minister pravi: »Sicer so bili ti dogodki le posledica nepoznanja zakonov, in zadruga ni odgovorna za te dogodke, ker je vodja zadrug izrecno prepovedal vinotoč.« Kako pa naše nižje oblasti drakonsko kaznujejo zadrug, če zaslede kak majhen iz nepoznanja zakonov ali iz nepremišljenosti izvirajoč prestopok!

Glede primanjkljaja pri sinčevski zadrugi se je postavilo ministerstvo na edino pravično stališče in priznava, da ni nastal zaradi nepoštenega gospodarstva, ampak iz pomanjkanja prometnega kapitala. In na to izgovarja minister sploh naše kmečke zadrug, da se morajo »začetkom svojega postanka boriti z enakimi težavami.«

Iz tega pa minister potem tudi čisto logično sklepa, da je dolžnost države, takim društvom pomagati, ter odločno obljubuje vladno pomoč in državno podporo kmečkim zadrugam.

Velevažno je priznanje ministerstva, da je zadruga »brez dvoma na zdravi in trdni podlagi«. Kakor grom pa morajo našim slovenskim liberalcem zveneti v ušesih besede ministrove: »Zadruga pravilno posluje in je za slovensko prebivalstvo v okolici Sinčevasi velike važnosti, ker je za mnoge male posestnike velika gospodarska opora.«

Nemški ministri morajo našim liberalcem to resnico razlagati!

Kar je priznal poljedelski minister v imenu notranjega in pravosodnega ministerstva o tej zadrugi, to velja za naše združništvo sploh. Ne podirati slabotne, iz majhnih začetkov rastoče gospodarske organizacije kmečkega ljudstva, ampak podpirati jo! to je geslo, katero zveni iz vsega odgovora in ki je nujno potreben pouk za naše vladne organe, katerim večinoma še manjka vsakega smisla za to.

Bodi ta ministrov odgovor navodilo političnim oblastnijam, da bodo vedele, kako se imajo obnašati proti združnemu gibanju! Liberalce pa bodi sram v dno njih umazanih samopridnih duš!

Državni zbor.

Dunaj, 21. nov.

Ob 12. uri.

Kazalo na parlamentarni uri se je pomikalo vedno naprej, dočim je parlament lezel vedno nižje v krizo. Iskali so pota in sredstva iz krize, ubijali so si glave, kovali načrte ter dajali razne nasvete. Tik pred 12. uro se je obrnilo na bolje, vsaj začasno. Še pred kratkim je dr. Eppinger v imenu nemških poslancev izjavil min. predsedniku, da je sprava nemogoča, a včeraj so isti poslanci priznali, da sprava ni nemogoča.

Zbrali so se namreč vsi nemško-češki poslanci, da najdejo izhod iz zagate, v kateri sta vlada in parlament. Vršila se je daljša, živahna razprava, katere so se udeležili dr. Schücker, Prade, Baernreither, Nitsche, Urban, Pergelt, Peschka, Glöckner in Funke.

Skoraj vsi govorniki so naglašali, da so pripravljene pogajati se s Čehi. Namen novih spravnih konferenc bi bil, da se natančno določi, kaj morejo in hočejo Nemci Cehom takoj dovoliti, oziroma od njih zahtevati. Ta pogodba naj bi usposobila parlament za delo ter bila zagotovilo ali vsaj

pričetek poznejših spravnih pogajanj. Torej premirje naj se ustvari.

V ta namen so izvolili poseben odbor, ki naj sestavi pogoje, oziroma zahteve. V ta odbor so bili izvoljeni: Dr. Pergelt, dr. Schücker kot načelnik, Peschka, Prade, dr. Kindermann, Nowak, dr. Baernreither in dr. Damm.

V odboru so torej zastopane tri stranke: veleposestvo, nemška ljudska in napredna stranka. Vsememcev včeraj niso povabili, pač pa izjavili, da hočejo tekom pogajanj tudi s njimi stopiti v zvezo. Ko odbor sestavi svoj spravni program, predlože ga svojim trem klubom. Ako ga ti odobré, izročé ga vladi, da se nato pogaja s Čehi.

Nemci bodo skoraj gotovo v ta spravni program postavili štiri točke. Zahtevali bodo narodne kurije v dež. zboru, razdelitev okrajev po narodnosti, nemški državni jezik v določenih mejah, Cehom pa bi dovolili notranji uradni jezik v okrajih, ki štejejo več ko 80% češkega prebivalstva.

Kar se tiče narodnih kurij in razdelitve okrajev, o tem se utegnejo Čehi zediniti z Nemci. Večje težave bodo gledé nemškega državnega jezika. Tudi Čehi ne tajé, da morejo iz praktičnih razlogov nemškemu jeziku v gotovih, jasno določenih mejah priznati prvenstvo, n. pr. v armadi in v uradih osrednje vlade. A to prvenstvo bi ne smelo izključevati ravnopravnosti drugih jezikov v soli, uradu in javnem življenju. Nemški jezik bodi prvi med enakimi, a ne večredni med manjrednimi. Naj pa se nemški jezik imenuje posredovalni ali državni, v praktičnem življenju bi pomenil isto, ako se mu jasno ne določijo meje veljavnosti. Tu bodo težave, a dovolj je, ako konstatujemo, da je to vprašanje, o katerem se more razpravljati. Kar pa se četrte točke tiče, imajo jo Nemci že itak v svojem binokostnem programu.

Začetek novih pogajanj je torej storjen, vprašanje pa je, kakšen bode konec. Češki poslanci se sicer še vedno drže stališča, da hočejo preje imeti svoj notranji uradni jezik, preden se sploh vsedejo h kon-

LISTEK.

Bojevnik proti liberalizmu.

Bilo je za časa, ko je liberalizem bil pri nas v Avstriji v najlepšem cvetju. Takrat je rekel neki policijski predstojnik te danjemu uredniku dunajske »Kirchenztg.«, duhovniku dr. Sebastianu Brunner, katerega so zasledovali zaradi ostrega članka, da duhovni prav za prav ne smejo pisati v časnikih, ker apostoli tudi niso v časnikih pisali. Dr. Brunner mu je odgovoril: »Apostoli se tudi niso vozili s parobrodci, vozili bi se pa bili, da so takrat parobrodci že bili iznajdeni.«

Ta kratka dogodba označuje moža, kateri je po dolgem, trudov in bojov polnem življenju izdihnil svojo za vero in cerkev vneto dušo dne 26. novembra 1893, kojega smrti deveta obletnica bode torej v sredo. Brunner je bil vzgled katoliškega časnikarja. Neustrašen in neumoren v boju za pravico duhovit in poleg tega temeljito izobražen (doktor modroslovja in bogoslovja), bil je pravi strah nasprotnikov, s katerimi je od leta 1848, ko je začel izdajati svoj list, dolgo vrsto let moral voditi boj skoro osamljen,

kajti takrat je še vladal pri nas tudi v cerkvi duh jožefinizma.

Proti jožefinizmu, ki je v bistvu istoveten z liberalizmom in torej tudi proti temu, pričel je dr. Brunner leta 1848 boj. Takrat je bil 34 let star in kaplan predmestne župnije na Dunaju. Sin bogatega dunajskega tovarnarja izvolil si je Brunner po hudih notranjih verskih bojih in temeljnih studijah duhovski poklic. Kapelanoval je nekaj časa na deželi, in prišel naposled par let pred izbruhom marčne revolucije na dunajsko predmestno faro za kaplana. S svojim bistrim duhom je takoj spoznal neizmerno škodo, katero je že provzročil in jo bo še provzročal jožefinizem cerkvi, ki jo je povse odtujil ljudstvu. Le enkrat grel se je ob žarkih jožefinizma naš Brunner, ko je namreč za provizorja prišel na neko zapuščeno faro ob ogrski meji. Mrzla jesenska burja brila je skozi špranje oken in vrat, v zapuščenem župnišču pa ni bilo drv. Takrat je z zdravim dunajskim humorjem obdarjeni Brunner poiskal v žagredu jožefinski cerkveni red iz leta 1785 ter velik folijant starih naredb, in s tem gradivom si je zakuril samotni župni upravitelj peč.

Kot odkrit značaj pričel je Brunner tudi takoj odkrit boj. Že pred letom 48. izdal je bil nekaj satiričnih del, v katerih rezko šiba

liberalce. Ko pa je začel 13. aprila 1848 izdajati svoj list, bil je takoj ves liberalni Izrael po koncu. Navadno so liberalci Brunnerja po svojih listih psovali: jezuitski šuft. Zahtevali so od škofa, da ga z Dunaja odpravi. Krašni izgledi za današnje liberalno časopisje! Toda niti z zmerjanjem niti na drug način niso mogli spraviti sovražnega kaplana z Dunaja. Sedaj je začelo liberalno časopisje delati z lažjo, kar še dandanes zna. Nekega dne so liberalni listi prinesli vest, da je Brunner ušel z neko igralko. Brunner pa je mirno hodil po Dunaju, in ljudje so se liberalcem smejali. Tudi tiskovnih pravd je imel Brunner dokaj, in niso se vse zanj srečno iztekle. Tako je nekemu liberalnemu listu očital, da širi nenravnost, in bil je obsojen. Toda vse to ga ni upognilo.

Pri takratni birokraciji Brunner ni bil priljubljen. V prvi številki svojega lista je pisal: »Slabo poučena država ni hotela cerkvene vlade prepustiti cerkvi. Zdelo se ji je nevarno, da bi Sijon varoval samega sebe. In postavila je posebnega sijonskega varuha, nestvor, ki se ni mogel držati, velikansko postavo, kakoršna je bila ona, ki jo je nekoč v sanjah zrl Nabuhodonozor, babilonskemu orjaku iz sanj enako glede slabosti, samo da je bila sestavljena iz drugih snovij. Bil je orjak iz papirja. Glava njegova bila

je tintnik, lasje njegovi bila so pisalna peresa, njegove roke in noge papirnati zvitki, njegov život zvezki aktov, njegovi živci pisarniška špaga, njegova ušesa nezaupljivost, oči polne sipe, zato mu je bila prihodnost skrita, njegova hrana bila so poročila, zrak mu je bila naklonjenost mogotcev, oblast njegova bili so dekreti in največji strah njegov bil je čuječi lev iz Jude. Čuditi se torej ni, da je velikan rad videl, ko je Sijon zapal, čuditi se ni, ako je skušal to spanje pospeševati, ker spečega je lože stražiti, kot čuječega.« Taka pisava urednika nekaterim ni prikupila. Tudi je umevno, da so se zadelci jezili, ako je pel: Naprednjaštvo je njih geslo, — Ki se strogo ga držijo, — A pri tem ko psički v prahu — Pred mogočnejši ležijo. — Dvomiti puste, li cerkev, — Li uče koncili pravo, — Če pa dvomiš o dekretih, — Gre se precej ti za glavo.

Kakor naš Mahnič naše, tako je Brunner nemške pesnike in pisatelje temeljito ocenjeval, v koliko so res koristni, v koliko ne. Kedor je že bral njegovo knjigo »Zwei Buschmänner«, v kateri ostro kritikuje Heineja in Börnerja, ali »Don Quixote und Sancho Pansa«, kjer z rezko satiro šiba Anastasija Grüna in Bauernfelda, ali njegove »Hau und Bausteine zu einer Literaturgeschichte der Deutschen«, ta se je sam pro-

serenčni mizi. Mislimo pa, da je v tem slučaju manj občutljivo očitavanje nedoslednosti, nego nespravljalivosti, ker bi Čehi morali nositi vso odgovornost za posledice. Ako n. pr. Čehi od Nemoev in vlade dobé zagotovilo, da v določenem času dobé svoj notranji uradni jezik, potem se morejo udeleževati pogajanj.

Dalje pa tudi ne smemo prezreti, da vsenemci odklanjajo vsako koncesijo Čehom in da so ravno Schönerer in tovariši ona senca, ki je vedno za petami ostalim nemškimi strankam.

Torej za spravo ni dovolj, da Nemci hočejo vzeti mir, morajo ga tudi dati. Ako hočeta dva sosedu mirno živeti drug poleg drugega, morata tudi spoštovati in varovati mejsobojne pravice. In te pravice je treba natančno določiti in ograditi. Kar se tiče narodne sprave, bila bi že davno mogoča, ko bi bile prejšnje vlade od začetka izvrševale ustavne zakone, ki jamčijo vsem narodom ravnopravnost. Vederemo, ali bo iz te moke kaj kruha.

Borzna trgovina z žitom.

Danes je zbornica nadaljevala na drobno razpravo o načrtu zakona, ki naj prepove borzno trgovino z žitom na obroke. Razprava se je največ sukala o § 11 in 12. Ta dva paragrafa je gosposka zbornica razkrojila ter jima dala tako besedilo, da bi borzni špekulantje mogli najti nove oblike za igro. Poljedelski minister je sicer že včeraj prečital naredbo, katero hoče izdati z zakonom in katera naj bi prepovedala nove oblike oderuštva na žitni borzi. Dr. Schöpfer, Iro in drugi pa menijo, da je vsaka naredba le kos popirja, ako je vlada strogo ne izvršuje. Torej naj se že v zakonu to določi, kar namerja naredba. Poročevalec dr. Ploj, dalje češki poslanec dr. Fiedler in danes kršč. socialce Fink in drugi pa so naglašali, da sta zakon in naredba odvisna le od vlade. Ako ta hoče, more z naredbo isto doseči, kakor z zakonom.

V istem smislu je v imenu »Slovanske zveze« danes govoril tudi posl. Povše. Rekel je: Schöpferjev predlog je gotovo opravičen, ali posledica bo, da pojde načrt zopet v gosposko zbornico, in kdo vé, kdaj ga dobimo nazaj. Upanja pa ni nobena, da bi gosposka zbornica pritrdila temu predlogu. Torej je bolje, da sploh dobimo zakon, ki prepoveduje borzno trgovino z žitom in moko na obroke, nego da ostane morda še več let vse pri starem. Sicer pa dr. Schöpfer sam priznava, da bode vlada morala z naredbo prepovedati vse nove oblike borzne spekulacije, ki se danes še ne morejo označiti v zakonu. Seveda je vse odvisno od vlade. Toda v zbornici so v večini poslanci, ki branijo korist poljedelstva. Ako so ti poslanci v gosposkarskih vprašanjih edini, potem se bo tudi vlada morala ozirati na njihove za-

pričal, kako temeljit in učen je kritik Brunner in kako zna vihteti šibo duhovite satire nad tistimi, ki to zaslužijo.

Prostora primanjkuje, da bi, — čeprav ukratko, — ocenili Brunnerja, ki je tudi pisal povesti in pesnikoval, tudi kot pripovedovalca in pesnika.

Umevno je, da so takega moža liberalci sovražili. Po literarnih zgodovinah in konverzacijskih leksikih, ako ga sploh omenjajo, ga slikajo kot omejenega fanatika. Brunner je vsako tako oceno v svojem listu priobčil in jo primerno s svojim humorjem osvetlil. Vsak liberalcec se je čutil visoko vzvišenega nad tem »klerikalnim« časnikařem. Nekoč izdal je knjigotržec Wigand proti njemu pamflet v verzih polnih liberalnih fraz. Zadnja kitica tega »pesniškega umotvora« se glasi: Was lehrte Christus, dessen Jünger Du Dich nennst? — Geh't hin in alle Welt und liebet Euch; — Du aber predigst Hass, Verfolgung, Aberglauben, — Geh' in ein Kloster und bessere Dich! Kakor bi slišal današnjega liberalca, tako se zdi človeku, ko bere Wigandov pamflet. Brunner je moža podrl popolnoma s temile štirimi vsticami: Herr Wigand bestieg ganz munter — Im Circus der Poesie — Den Pegasus; aber das Wie — Warf ihn augenblicklich herunter. Ljudje so se smejali in Wigand je molčal. Kakor vsak, ki se javno bojuje za katoliško stvar, dobival je tudi Brunner nebroj

hteve. Iz teh razlogov hočem glasovati za odsek predlog, oziroma za besedilo gosposke zbornice.

Poljaki pa so imeli mej tem klubovo sejo; tudi več drugih poslancev je bilo slučajno odsotnih, in tako je dr. Schöpferja predlog obveljal s 94 proti 93 glasovom. Poljski poslanci so hiteli v zbornico, da bi glasovali za odsek predlog, toda Vsenemci so divje kričali, da se poljski glasovi ne smejo šteti. Dr. Schöpfer in tovariši na levi pa naj se ne tolažijo, da so terno zadeli. Nasprotno! Načelni nasprotniki zakona se sploh več niso oglašali v razpravi, a glasovali so vsi za Schöpferjev predlog, samo da zakon zavlečejo, ker ga do cela preprediti ne morejo. Ako so nemški agrarci s tem zadovoljni, je to njihova stvar. — Konečno je zakon obveljal tudi v tretjem branju.

Dva davčna zakona.

Dr. Kramer je kot načelnik davčnega odseka nujno predlagal, naj se rešita še dva davčna zakona.

Prvi zakon dovoljuje popust kolekov in pristojbin za posojilo v svrhu zgradbe vodovoda od Felixdorfa do Maura pri Dunaju.

Drugi zakon pa dovoljuje, da so hišni posestniki v Trstu do l. 1906 prosti progresivnega hišnorazrednega davka, ki ga določa zakon z dne 9. aprila 1900. Šele leta 1906 naj bi ta davek v Trstu znašal 85%, l. 1907 90%, 1908 95% in l. 1909 vso zakonito svoto.

Prihodnja seja je v torek.

Zakaj Nemci prijenjujejo?

Nemški zastopniki Češke in Moravske, razun Vsenemcev, so kot znano, ob 12. uri postali nekoliko prijenjiveji ter so se izjavili voljne, da prično nova pogajanja s Čehi, če se s tem zagotovi trajni mir v parlamentu. To poslednje je pa samo izgovor, ker v resnici igra tu glavno ulogo le strah pred »klerikalizmom«. Židovski liberalci, nemški in slovanski, se boje, da bi v zbornici prišle na krmilo prejšnji slej katoliške konservativne in kršč. soc. stranke in bi liberalizem ne bil več pri vladnih jasliah. To dejstvo pojasnjuje brzokajka iz Liberc, ki jo je poslal nemškimi poslancem: Baretheju, Funkeju, Pradeju in Schreiterju ravnatelj Rudolf kot načelnik nemške deželne učiteljske zveze na Češkem, in ki slóve: »Strogo se držoč tega, kar dolgujemo ljudstvu, podpiramo prizadevanja, da se sklence sprava z liberalnimi Čehi, ter se s tem zajezi klerikalna povodenj v Avstriji in se konečno zopet dobi čas za liberalno zakonodajo.« Kadar se gre za boj proti »klerikalizmu«, seveda nemštvo ni v nevarnosti.

brezimnih pisem, kjer so ga pogumni liberalci deloma sramotili, deloma mu pretili. V enem teh pisem piše mu več liberalcev: Šufti smo, ako bodeš doživel Novo leto. Brunner je v svojem listu priobčil to pismo in pristavil, da gospodom ni treba na ta lepi naslov do Novega leta čakati.

Dr. Brunner je delal iz zgolj ljubezni do stvari; časti in slave ni iskal. Postal je pridigar na vseučiliški cerkvi in kot tak je umrl. Doživel je še veselje, da se je Dunaj obrnil od liberalizma, za kar gre prva zaslugava ravno Brunnerju, temu neustrašenemu časnikarskemu boritelju za krščansko stvar. In ako je poslal letos Dunaj od 21 poslancev v deželni zbor vseh 21 krščanskih, potem je na mestu, da so spominjamo moža, ki je neustrašen začel boj z liberalizmom. Pri tem pa vidimo, da je liberalizem ostal stari, in da je pri nas ravno tak, kakršnen je bil za Brunnerjeve dobe na Dunaju, ničesar se ni naučil. Zato se ga pa tudi ne bojimo. Resne dolžnosti, bojevati se proti liberalizmu pa nas spominja z navdušujočimi besedami na koncu svojega »Nebeljungenlied« naš Brunner: Mit allem Zaudern und Zagen fort, — Die Zeit braucht ein entschieden Wort, — Und es ist Pflicht eines Jeden, — dem die Wahrheit im Herzen lebt, — Dass er die Hand zum Schwur erhebt, — Im Dienste des Herrn zu reden!

Kdo je sleparil pri volitvah na Dunaju?

Znano je, kolik krik so zagnali po sramotnem porazu na Dunaju židovski liberalci in njihovi pristaši o »nečuevni slepariji« kršč. socialcev pri zadnjih volitvah ter kričali v svet, da je zmagala na Dunaju le sleparija. Kajpada so dotične laži dunajskih židovskih žurnalistov pridno razširjali tudi drugi »napredni« listi, in mej temi tudi ni smel zaostati ljubljanski Malovrhov »šornal«. Sedaj se je pa pokazalo, kdo je sleparil. Te dni se je vršila razprava proti 34 agitatorjem, ki so bili obtoženi, da so sleparili pri volitvah. In od teh 34 je bilo dvaintrideset obsojencev pristnih »sodrugov« in židovskih liberalcev, le dva sta pripadala stranki antisemitov. Te zanimive vesti židovsko-liberalno časopisje seveda ne pove svojim zaslepljenim čitateljem, ker preveč bije po zobeh »napredne« mazače.

Češke stranke v Pragi.

V Pragi se »vagata« vedno staro in mladočeška stranka. Enkrat se jeziček nagne bolj na to, enkrat bolj na drugo stran. Pri zadnjih volitvah so imeli zopet enkrat Mladočehi več sreče in so pridobili nekaj mandatov. Zanimiva je bila zadnja volitev na Mali Strani. Staročeški kandidat Albl in mladočeški Decastello, sta dobila vsak po 123 glasov, radikalec Plavec pa 11 glasov. Pri ožji volitvi so radikali pomogli Mladočehu do zmage. Zdaj imajo v mestnem zastopu Staročehi samo 41 glasov, Mladočehi pa 49 glasov.

Razpor mej črnogorskim knezom in nadškofom Milinovićem.

Pred nekaj dnevi so sporočili razni listi, da se je mej črnogorskim knezom Nikito in barskim katoliškim nadškofom Milinovićem pojavil resen razpor. Knez enostavno zahteva, da se nadškof s svojim tajnikom Fra Metodom Radćem takoj umakne iz Črne gore. Sedaj se je toliko doseglo, da sme nadškof ostati še do konca leta, tajnik pa mora še ta mesec nazaj v svojo redovno provincijo v Dalmaciji. Povod temu razporu je v prvi vrsti svetojeronimska afera, ker se je nadškof izprva upiral predlogom črnogorskega pooblaščenca pravosodnega ministra Vojnovića, pozneje pa vendarle podpisal zahteve Črne gore v tem vprašanju. Tedaj sta knez in Vojnović uvidela, da je nadškof »še vedno Hrvat«, in sklenila sta se ga iznebiti. To bi bil prvi razlog. Drugi je pa neki ta, da zahteva hči Helena v Rimu, naj pride v Bar škof Italijan, kot poročstvo podpore od strani Italije, ki uvidi v nadškofu Milinoviću prvoboritelja panslavizma. — Knez že dalj časa ne sprejema nadškofa v avdienci. Listi pravijo, da se bo po novem letu nadškof umaknil nazaj v frančiškanski samostan, iz katerega je bil izšel.

Načrt o ločitvi zakona.

Dne 26. t. m. se zopet snide italijanski parlament. Zbornica dobi pred seboj večkrat predelani in popravljani vladni načrt o ločitvi zakonske zveze, s katerim se je že pečala v zadnjem zasedanju, a ga vrnila vladi. Ministerski svet se je minule dni opeotovano pečal s tem vprašanjem ter ga šele v zadnji seji definitivno odobril. Pričakovati se pa sme, da bo tudi popravljena predloga zadela ob hud odpor od strani proti-vladnih poslancev in ni izključeno, da vlada v kljub mnogim popravilom dobi nazaj svojo predlogo. Če jo pa zbornica vendar le odobri, ne bo prodrla v senatu, kateremu niti liberalci ne pripisujejo toliko potrebne »liberalnosti«.

Obstrukcija v francoski zbornici.

V kratkem se prične v francoski poslanski zbornici razprava o prošnjah večjega števila francoskih kongregacij za avtorizacijo. Razprava o tem predmetu bo silno živahna in dolgotrajna, ker se zdi poslancu abbé Gayrandu ta debata najugodnejša prilika za »stih« obstrukcije. On in tovariš Denis Cochin sta že zahtevala od kongregacij, naj jima določijo knjig, v katerih je popisana vsa zgodovina dotičnih kongregacij in samostanov. Ta zgodovinska dela bota, menjevaje se, prebrala na govorniškem odru ter se ne bota ustrašila pri svojem delu nikakega nasprotstva od framasonske strani. S tem hočeta doseči vsaj to, da se

raztegne razprava o kongregacijah, ob enem pa tudi podaljša obstoj kongregacij, kajti dokler prošnja za avtorizacijo ni odklonjena, dotlej ne morejo zatvoriti dotičnih samostanov.

Parlamentarna kriza v ogrskem parlamentu.

V ogrski poslanski zbornici se vrši sedaj že nad teden dni razprava o proračunskem provizoriju. Zdi se, da porablja opozicionalni govorniki to priliko v to, da se razprava čim bolj zavleče in ne pride na dnevni red prezgodaj vojaška predloga in povišanje civilne liste. Prvi načrt je vojni odsek po daljši, zelo burni debati že odobril in ga tudi neznatno spremenil, toda predloga mora priti še pred plenum zbornice, kjer jo pa lahko vržejo. Vendar vse kaže, da se opozicionalne moči sedaj bolj organizirajo za boj proti povišanju civilne liste, nego proti vojaški predlogi. Prvo hočejo na vsak način preprediti, tembolj, ker gotovi elementi razširjajo mnenje, da velja to povišanje za prestolonaslednika in ne za sedanjega vladarja. To seveda ni res, ker se ob nastopu novega vladarja določi nova lista. Szell je sedaj v veliki zadregi, morda večji kot Koerber. Položaj je tem nevarnejši, ker se prihodnji teden priredé demonstrativna zborovanja po vsej Ogrski.

Nova srbska vlada in skupščina.

Prvi radikalni čin nove srbske vlade je gotove političke kroge izredno presenetil. V ustavnih državah je bila namreč doslej navada, da se je nova vlada vsaj predstavila parlamentu ter pred njim razvila svoj program. Odgovore ali razpust je sledil e le potem, če se je ob nastopu nove vlade pokazalo, da ta ne najde potrebne večine v parlamentu. V Srbiji so napravili izjemo. Odgodili so zasedanje za dva meseca, namreč do 20. januarja. Toda splošno se sodi, da se skupščina tudi tedaj še ne snide, marveč da bo razpuščena in razpisane nove volitve. Odgovorev zasedanja ima torej edino le ta namen, da si pridobi vlada potrebnega časa za priprave novih volitev. Čas treh mesecev mej razpustom in novimi volitvami je Markoviću prekratek. Iz tega pa sledi, da hoče temeljito premeniti vse razmere v parlamentu, in kabinetni načelnik že sedaj računa na 90 vladnih glasov v novi skupščini. Bodo pač delali volitve, kakor so v Srbiji sploh navajeni.

Iz brzojavk.

Hrvatski sabor se snide 28. novembra h kratkemu zasedanju, da odobri večmesečni budgetni provizorij in provizorno podaljšanje finančne nagodbe. Dovolil bo bržkone tudi takozvani srbski davek. — Protideželnozbornski volitvi v Dun. Novem mestu bodo vložili kršč.-soc. ugovor, ker so oddajali njegovi volivci tiskane glasovnice. Enak ugovor vložijo tudi proti izvolitvi dr. Koliska. Na ta način ni izključeno, da pridejo kršč. soc. do dvetretjinske večine. — Chamberlainovo potovanje v Južno Afriko. Sedaj je definitivno določeno, da odpotuje Chamberlain 25. t. m. iz Portsmoutha. — Carinska razprava v nemškem drž. zboru. Merodajni krogi sodijo, da se je sedaj položaj v nemškem parlamentu znatno zboljšal ter da bo tretje branje carinske predloge že dovršeno med 10. in 15. decembrom. — Dopolnilne volitve v francoski senat se vrše 4. januarja prih. leto. Izvoliti bo tretjina senatorjev. — Buren nastop v španski zbornici. V včerajšnji seji španske poslanske zbornice je opozicija vprizorila velik škandal ter tako napadala Sagasto in njegove tovariše, da so se morali umakniti. Predsednik je moral sejo zaključiti. Opozicija je kričala: »Proč z vlado!« — Poslanec Schmolck je namestniku grofu Kielmannsegu pismeno naznanil, da ne sprejme časti deželnega maršala. — Poljska zmagava v Poznanju. Pri zadnjih obč. volitvah so Poljaki vzeli Nemcem en mestni mandat.

Vipavski inteligenci.

Iz Vipave.

V odgovor na »Slov. Narod« z dne 8. t. m., št. 257. Vipavski liberalci so že taki, da ne dajo nikdar miru, vedno brskajo in brskajo ter poštene ljudi blatijo; seveda pri

tem največ lažejo. Poglejmo pa tudi mi nekoliko, kako in kaj ti ljudje delajo, da se svet tudi z njimi nekoliko sprijazni ter spozna liberalno inteligenco. Že večkrat sem se namenil, da odgovorim na te umazane dopise »Slov. Naroda«, a vedno me je ustavila misel: saj bode vendar enkrat tega konec, in ako pišeš, bode nekatere gotove bolelo; toda varal sem se in zastoj sem pričačoval prijateljivosti in prijaznosti te gospode.

Pa kaj pravim, saj so prijazni, toda neusmiljeno hudobni in predrzni; kedar z njimi govoriš, bi te kmalu oblizali, ali kedar greš od njih, planejo po tebi kakor lačno volčje in te na drobno raztrgajo.

In tako je v »Slov. Narod« akoro sleherni teden kak dopis iz Vipave, v katerem je napad za napadom na počtene ljudi, ki nikomur nič žalega ne storo.

V zadnjem dopisu »Slov. Naroda« iz Vipave se norčuje iz »Slovenevega« dopisnika, ker si je upal nekoliko spregovoriti o slovesu gospoda poslanca Božiča. Res ne vemo, kako pravico je imel in kako si upa ta velezaslužni in obdespoštovani častni občan vipavski, Anton Hrovatin, govoriti v imenu vseh Vipavcev? Gospod Božič, o vrednosti hvalisanja iz tacih ust kaj ne pač ni da bi se pripravili!

Sploh nas pa jako malo zanima, kaj in kako je govoril in Božiča častil »svet« iz vipavske doline.

Dopisnik spravil se je zopet najhuje nad gospoda sodnega pristava Polenška. Toda, liberalci, v obraz vam povem, da bi bili vsi tako pošteni, trezni, vestni, nepristranski in dobri, kakor je gospod Polenšek, bi si lahko sami sebi čestitali in čestitali bi vam vsi pošteni Vipavci!

Pa tudi mirni in dobri davčni kontrolor gospod Auman ne vem, kaj vam je hudega naredil, da se ga z blatom ometuje in piše o njem, kako se po dnevu po trgu zaleta. To je nesramna laž, kakor je tudi laž, da gospod kontrolor kot urada oseba volivne imenike izdaja. Da je izdal imenik volivcev za užitnino, je res, toda dal je enega predsedniku Ant. Hrovatinu ml., in drugega podpredsedniku Mirko Perhavcu, in to mu je bilo, kakor sem iz gotove strani zvedel, zakazano.

Saj vemo, po čem to ovadstvo diši! »Narodov« dopisnik želi preiskave, če prav imajo liberalci s preiskavami tako smolo. Pa če se že po sili hočete zopet blamirati, naj le pride preiskava, izpolni pa se bode še enkrat stari pregovor, da kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade! Capito?

Ker se že liberalcem pijanost najbolj gnjusil, naj povemo, da poznamo med vami take, ki so večkrat pijani kakor trezni, ki se v svoji pijanosti na nečuvno škandalozen način obnašajo, tako da se vse nad njimi zgleduje. Pazite torej, liberalčki, veliki in mali, na svoje jezike, kedar govorite o pijandevanju, ker sicer pridemo na dan z registrom vaših slavnihih imen in še slavnejših dejanj. Potem pa bo joj in stok v vaših vrstah... In če ne bo miru, začeli bomo razkrivati še druge vrste zanimivosti. Govorili bomo o pošti, ki sta jo v poletnem mraku tako pogosto vozila proti Podragi dva žejna liberalčka, interesanten bo tudi kapitel o posetih pri neki nezakonski materi, o pretepih po gostilnah, o nočnih agitacijah itd. itd. Če treba, pobavili se bomo nekoliko tudi z onim gospodom, ki se še pred nedavnim časom ni prav nič bal napetega revolverja nekega liberalnega magnata, in oprali bomo tudi tistega, ki so ga že nekoč dekleta v korstu imele.

Torej gospodje liberalci, vidite, smodnika imamo dovolj — da vašim pušicam, če treba, odgovorimo z — bombami!

V enem pa se z »Narodovim« dopisnikom strinjamo, v tem namreč, da so liberalci glede naše bolnišnice naredili velik greh, žal, da ni edini. Ta stavba je bila popolnoma nepotrebna. Čemu nam je bolnišnica, ki prazna stoji? Čemu nam je bolnišnica, ki radi njene skrajno nezdave lege noben bolnik mirnim srcem ne bo hotel vanjo iti? Ali ni bilo mnogo pametneje, hiralnici par soban prizidati, kar bi našim razmeram popolnoma zadostovalo. Za tako zidanje bi bil nabrani denar zadostoval in davkoplačevalcem bi se bile prihranile nove doklade.

Agitacija z bolnišnico, ki so jo nekateri uganjali, je bila dobra samo za trenotek, zdaj tiste agitatorje bolnišnica sama bije po zobeh. Tudi prav! Saj ljudje dostikrat prej ne verjamejo, da jih boli — žep. Morda se sedaj marsikdo spametuje. Tudi Gradišanom so obetali celo svojo lastno občino, ko se je šlo za olivitev njihovih glasov — sedaj se te obljube nihče več ne spomni, in tudi kali na Nanosu so nekaterim močno olajšale njih žepa. Tako je, če se liberalcem vse veruje.

Za danes naj zadostuje. Prihodnjč, če hočete, začnemo pa s specialno debato!

Kako lažejo.

Neki »liberalni kmet«, ki pa je najbrže samo »liberalen«, »kmet« pa ni, je v »Narodu« napadel šentrupeške duhovnike. »Obrambno društvo« nam pošilja sledeči dopis, ki ga je dobilo v tej stvari:

Z ozirom na dopis »Sl. Naroda« iz St. Ruperske fare z dne 15. nov. št. 263, ki se glasi »Vestni dušobrižniki«, se čutim poklicanega, da dam sledeče pojasnilo:

Jaz sem sosed dotični hiši, kjer je ona ženska umrla neprevidena. »Narod« dolži oba domača gosp. duhovnika, ker sta odšla tisti dan k zborovanju Cecilijinega društva v Ljubljano in tudi g. kapelana iz Mirne, ker je St. Ruperska gospoda nadomestoval in ni bil o pravem času na svojem mestu. Da se dostojno osvetli resničnost »liberalnega kmeta«, izjavljam sledeče:

Vzrok, da žena ni mogla prevedena biti, so lastni domači ljudje, ker so veliko prekasno poslali v St. Rupert. Žena je bila priletna, že okoli poldne v nezavesti in vkljub temu so šele ob 2. popoldne poslali neodrastlega otroka v župnišče.

Ker se je otroku tam povedalo, da gospodov ni doma in da naj pošljejo po gosp. kapelana na Mirno, poslal sem jaz svojega hlapca z vozom na Mirno — toda hlapec je bil prelahkomisljen, da bi g. kapelana poiskal, kateri je bil pop. od 2—3 v šoli. Ko je prišel mirnski g. kapelan iz šole in zvedel o tem, šel je takoj v St. Rupert. A žena je bila že umrla precej, ko je moj voznik odšel, in bi bilo torej v vsakem slučaju prekasno.

Toliko resnici na ljubo v odgovor »liberalnemu kmetu« in v pouk čitateljem »Slov. Naroda«.

Anton Zajc, posest. in gost. v Bistrici pri St. Rupertu.

Ta izjava pač dovolj razsvetljuje, na kak način liberalci dolže naše duhovnike. Na eni strani ljudi odvrtaajo od duhovnika, na drugi strani ga pa dolže, da svoje dolžnosti ne izpolnjuje.

Tedenski koledar.

Nedelja, 23. novembra: 27. pobinkočna, Klemen p. m.; evangelij: Jezus prorokuje razdejanje Jeruzalema. Mat. 24. — Ponedeljek, 24. novembra: Janez od Križa sp. — Torek, 25. novembra: Katarina d. m. — Sreda, 26. novembra: Maver m. — Četrtek, 27. novembra: Valerijan šk. — Petek, 28. novembra: Sostan m. — Sobota, 29. novembra: Saturnia m. — Solnce izide 25. novembra ob 7. uri 20 min., zaide pa ob 4. uri 15 min. — Musica sacra v nedeljo 23. novembra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo zložil Adolf Kaim, graduale »Dilexisti justitiam« zložil Anton Foerster, ofertorij »Diffusa est gratia« zložil Bernard Hahn. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9 uri: Mašo v čast sv. Antona Padovan. v Amoll zl. J. G. Zangl, graduale »Dilexisti justitiam« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Diffusa est gratia« zložil J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. novembra.

Premilostni gospod knezoškof ljubljanski v Rimu. Iz Rima se nam poroča, da je premilostni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič dne 18. t. m. o polnoči srečno došel v Rim. Koj prvi dan je šel molit na grob sv. Petra in je obiskal papeževga državnega tajnika kardinala Rampolla, ki ga je posebno ljubeznivo sprejel. K av. Očetu pride prihodnji teden. Dne 20. t. m. je maševal gospod knezoškof na grobu sv. Pavla zunaj mesta.

»Slovenska zveza«. Včeraj popoldne sta državna poslanca Barvinski in dr. Šušteršič imenom »Slovenske zveze« konferirala z ministerskim predsednikom dr. Koerberjem.

Imenovanje. Ker se je stolni prošt milostni gospod dr. Janez Kulavie odpovedal koncem minulega šolskega leta vodstvu bogoslovnih ved, je premilostni gospod knezoškof imenoval s pričetkom tekočega šolskega leta za prorektorja bogoslovnih ved prečastitega gospoda častnega kanonika Josipa Smrekarja, profesorja cerkvene zgodovine in cerkvenega prava ter starosta bogoslovskega profesorskega kolegija.

Nameščenje. Castiti gospod Ivan Nep. Renier, ki je nekaj časa bival na Dunaju, je nameščen kot župni upravitelj mestne župnije v Krškem.

Učiteljske razmere. Zadnji čas se učiteljski krogi silno zanimajo za naš list. Tudi učitelji, ki so bili doslej nasprotni naši smeri, pripoznavajo, da delamo odločno, dosledno in pošteno. Včasih vsekamo, a to je potrebno in koristno. Vidimo pa, da je največja zavora za celoto naroda ugodnemu razvoju učiteljskega vprašanja tisti neusmiljeno aurovi in brezobzirni terorizem, kateri daje posameznikom orožje v roke, da tlačijo ves stan, in da imajo celo odbojen vpliv na mišljenje in svetovno naziranje učitelstva edino le zaradi tega, ker ga krote z železno pestjo. Mi imamo najtrdnejši namen ta terorizem zlomiti. In zlomili ga bomo, če ne takoj, pa v doglednem času. Zato pa prosimo vse gg. somišljenike iz učiteljskega in iz drugih stanov, da nam pošiljajo natančne informacije iz učiteljskih krogov, kar se tiče šolstva sploh in tudi osebnih kvalifikacij. Mi bomo sicer priobčevali samo to, kar je ravno zdaj za javnost A večina tega gradiva bo namenjena za bodočnost. Kajti sedanji liberalni regime na Kranjskem mora pasti, in mi bomo preskrbeli, da dobe močje, ki bodo kdaj vodili usodo slovenskega šolstva, v roke tudi gradivo in snov, da popravijo, kar se zdaj greši. Torej brez strahu! Mi smo odločni pristaši svobodne misli — da je le poštena!

Shodi po zimi. Zapadel je sneg, in javni shodi pod milim nebom so postali nemogoči. A javni politični shodi se morajo nadaljevati. V onih krajih, kjer imajo naši somišljeniki na razpolago dovolj velike dvorane, se naj prirejajo shodi tudi po zimi. V zgodnji spomladi se prične takoj zopet z velikimi shodi na prostem. Želje in dopisi v tem oziru se naj, kakor nam poroča izvrševalni odbor katol. narodne stranke, ne naslavljaajo na naše uredništvo, ampak na naslov dr. E. Lampe, stolni vikar v Ljubljani.

Marnberška afera. Iz Marnberga se nam piše, da »Narodova« in nemških listov gonja proti ondodnim slovenskim gospodarskim društvom izvira iz čisto navadnega obrekovanja ene posamezne osebe. Mi se sedaj ne spuščamo v nobeno polemiko, ampak čakamo, da sodnja izvrši svojo nalogo, že danes pa lahko povemo, da bo konečno, če je še kaj pravice na svetu, prišel v luknjo nekdo, ki je »Narodu« zelo pri srcu, in »Narod« bo potem molčal kot grob. Povdarjamo za sedaj samo toliko, da ne trpi pri konsumnem društvu v Marnbergu nihče nobene škode. Dolgovi so vsi do vinarja poplačani, bivši zadružniki so dobili že svoje deleže nazaj, živa duša se ne more pritoževati, da ima kako škodo. Da je prišlo do sodnijskega postopanja, je provzročilo čudno postopanje advekata dr. Pikelna. Obnašanje dr. Pikelna je vzbudilo splošno ogorčenje na celem slovenskem Spodnjem Stajerskem in ga obsojajo celo vsi pošteni liberalci. Proti Pikelnu je že uložena kazenska ovadba in tudi ovadba na odvetniško zbornico. Obširneje bomo, kakor rečeno, o stvari še pisali, ko bo zadeva sodnijsko dognana.

Imenovanja pri pošti. Asistenti v Ljubljani so postali poštni praktikanti gg. Fr. Čuč, Friderik Tomažič in Ant. Dulansky. Premeščeni so g. Al. Potokar s poštne urada Ljubljana I k brzojavni sekciji III, poštni asistent g. Anton Koena iz Šempetra v Novomestu, poštni praktikant g. Leopold Klepec iz Novega mesta v Ljubljano. Poštni oficial g. Josip Filic ostane v Ljubljani.

Sodnijski izpit je napravil gosp. dr. Mulej, avskultant v Celju.

Ožja volitev v Gradcu. Včeraj so se v Gradcu končale volitve iz tretjega razreda. Pri ožji volitvi so zmagali kandidati nemške ljudske stranke. Socialni demokratje so izgubili od svojih dosedanjih sedežev v graškem občinskem zastopu tri sedeže. Resel je propadel. Izvoljen je samo en socialni demokrat Pongratz s 1604 glasovi. Izvoljeni štirje kandidati nemške ljudske stranke so dobili 1670 do 1647 glasov (pri prvi volitvi največ 1371). Resel se je vozil v zavesti zmage po Gradcu z izvoščkom, ki je imel dve rudeči svetilki. Socialni demokratje so

po razglasitvi izida priredili po mestu demonstracije. Pred uredništvom »Grazer Tagblatt« so razgrajali pol ure. Sedaj je še pet socialnih demokratov v graškem občinskem svetu.

100 letnica rojstva Andr. Bitenc. V Št. Vidu nad Ljubljano so obhajali dne 15. t. m. stoletnico rojstva g. Andreja Bitenc. Blagi pokojnik, ki je šentvidski rojak, si je pridobil s pridnimi rokami lepo premoženje — 80 tisoč gold. — katerega obresti so določene šentvidski šoli. Že 14. t. m. popoldne je slovesno zvonjenje naznanjalo, da se je približal rojstni dan velikega dobrotnika šentvidske šole in ljudstva. Stoletni rojstni dan 15. t. m. pa so praznovali šentvidci s tem, da so imeli za dobrotnika slovesno sv. mašo z asistenco, katere se je vdeležil občinski odbor z županom na čelu, šolska mladina z učitelji, sorodniki pokojnega in hvaležno ljudstvo. Po sv. maši vršile so se na dobrotnikovem grobu cerkvene molitve, katerih so se zopet vdeležili obč. odbor, šolski otroci in ljudstvo. V šoli pa sta gg. župnik in nadučitelj razložila otrokom pomen slovesnega dneva. V ponedeljek, 17. t. m., bila je zopet sveta maša za rajnega dobrotnika. Ko se bo pa čez nekaj let z Bitencovo vstanovo zgradila nova šola v Št. Vidu, vzdala se bo v šolo spominska plošča in pri tej priliki tudi izdal životopis Andreja Bitenc.

Umrla je v Trbovljah nadučiteljeva vdova g. Ivana Irgel. Umrla sta oskrbnik graščine Boštanj g. Lavoslav Stuchly in bivši graščak v Marnbergu g. Feliks Schmitt.

Kostanjeviška graščina in kmetje.

Proti Globočnikovemu priporočilu, naj bi se kostanjeviška graščina prodala Iv. Hribarju, se je podpisala vsa St. Jernejska občina, cerkljanska fara in Sv. Križ, dalje Leskovec in Raka ter mnogo moč iz Kostanjevice. Dotična uloga je izročena našim poslancem. Veliko razburjenje vzbuja Globočnikovo postopanje, ki je sedaj obč. odborom predložil predlog, naj se graščina proda »civilnemu človeku«, po Globočnikovi misli Hribarju, in so nekateri obč. odborniki bili toliko najvini, da so ta predlog sprejeli.

Socialni demokratje. »Delavsko izdajateljско društvo«, registrovana zadruga z omejeno zavezo, se je ustanovilo v Ljubljani. Ustanovni občni zbor je izvolil za predsednika zadruga sodruka Josipa Breskvarja, čevljarkega pomočnika, v upravni odbor pa sodruga: Antona Kristana, Ivana Mlinarja, Josipa Kurnika, Martina Podgorelca, Augusta Sattlerja in Evstahija Vilfana; kot namestnika: sodruka Komana in Pogačarja, v nadzorstvo pa kot revizorje: sodruga Korošča in Radovljice, Rinalda iz Idrije in Skrbica Jakoba iz Mojstrane. Namen temu podjetju je izdajati knjige in časopise, politične, strokovne, beletristične in »znanstvene« (!) brošure in letake pod firmo: »Delavsko izdajateljско društvo, registrirana zadruga z omejeno zavezo«.

Kolodvori. Deputacija celovškega mesta je bila pri železniškem ministru zaradi zidave novega kolodvora. Državni poslanec Dobernig je bil z županom v tej deputaciji. Pri tej priložnosti bi mi vprašali, kaj pa je z ljubljanskim kolodvorom? Ali bi dr. Tavčar svojim volilcem ne vstregel bolje, če bi enkrat o tem poročal? To je za Ljubljano važneje, kakor pa »klerikalizem«.

Samomor učitelja v Trstu. Včeraj zjutraj se je v Trstu s samokresom ustrelil petdesetletni vpokojeni učitelj Rafael Müller.

Slovenski igralci v Zagrebu. »Agramer Tagblatt« piše, da gospa Irma Polakova in g. Ignacij Borštnik nameravata zapustiti zagrebško gledališče in se preseliti v Ljubljano.

Električna razsvetljava na Bledu. Gosp. Jakob Peternel in g. Oton Wölfling na Bledu predložila sta okr. glavarstvu v Radovljici prošnjo s potrebnimi načrti vred, za dovoljenje naprave za vodno moč z električno centralo na reki Savi blizu mostu, ki leži v tiru deželne ceste med Lescmi in Bledom, v svrhu pridobitve električne moči za razsvetljava Blejskega zdravilišča in pa da se bode elektrika oddajala

kot gonilna moč. O tem bo obravnava na lieu mesta 18. decembra.

Družbi sv. Cirila in Metoda v prid je jel izdajati Svetko Hanibal Škerl, trgovec v Trstu, ulica Giulia št. 22, biškote „Adrija“. Sto komadov v lepem zaboju stane 3 K 60 h, ista množina brez zaboju pa le 3 K. Večja naročila so ceneja. Za izpraznene zabojuke se izplača nabavna cena 60 h, če se vrnejo nepoškodovani. Biškoti se pošiljajo franco. Naročila izvršuje družbin založnik S. H. Škerl. Ker se to izborno in ceno domače blago prodaja v korist vse-slovenski šolski družbi, je rodoljubnim Slovincem in Slovincem najtopleje priporočamo.

Premogokopi na Kranjskem Zadnje dve leti so ljudje prišli v naši deželi na sled premogovi žili na več krajih; za Kočevjem je največja St. Janška. Kvaliteta kočevskega premoga je zadnji dve leti nekaj boljše. Sled tega rujavega premoga sega nekako do Žužemberka, dočim je obližje premogokopa v Kočevju bogato tega kurila. Da si ga bo marsikateri kočevski posestnik znal izkoristiti, umeje se samo po sebi. Št. Janški premog je glede kvalitete postaviti takoj za kočevskim. Kakor znano, zasledili so letos pri Jesenicah na Gorenjskem tudi nekako premogovo žilo. Daljna raziskavanja ondodnih tal bodo kmalu pokazala, kolik je uspeh in vsebina. Pred dvema letoma se je pri nekem kopanju v Rovtah pri Logatcu tudi zasledil premog, seveda še v mali meri. Akcija za raziskavanje je vodil montanski tehnik Endlicher, na kojega prigovarjanje se je sestavljal komite, ki je vso zadevo v roke vzel. Seveda provroča tako raziskavanje več ali manj stroškov, ki naše ljudi največ oplašijo, da opuste delo. Izključeno pa ni, da bi temeljito raziskavanje pod vodstvom kakega tehnika tu in tam ne dovedlo do pravega uspeha. Taka je namreč sodba veščakov, ki poznajo tla naše dežele.

Glede vinske poskušnje v Krškem se nam poroča, da bode vina v izobilju in da je zanimanje splošno. Želeti bi bilo toraj mnogo zunanjih obiskovalcev, da se tudi zaželjena kupčija razvije, kar je ravno namen te poskušnje. Cene vinom so razmeroma nizke. — Nadalje se še pripomni, da ni tu skoro nič snega.

Zima v Trstu. Do sobote bila je celo površina suknja človeku pretežka. V nedeljo pa je začela razsajati silna burja po tržaških ulicah. Z burjo pritisnil je tudi mrz in v ponedeljek popoldne igral se je po zraku že sneg. V sredo zjutraj imeli smo že 1 stopinjo pod ničlo. Okoli dveh popoldne začel je padati leden dež, spremljan s snegom. Kmalu so bile vse ulice pod ledom. Električni tramvaj na Opčine ni vozil. Nova železnica v Istro je počivala in proti šesti uri popoldne ustavil se je tudi električni tramvaj v mestu. Neštevilno je slučajev, ko so osebe padle na ledu, katere je zvrnila burja. Po ulicah videl si vse polno voz in kočij, brez konja in kočijažev. Izpreči so morali konje, poviti jim kopita v cunjje in tako jih vlačiti h kovaču ali pa domov. Ljudje so imeli čevlje povite v vreče ali omotane z vrvo. Na nevarnih krajih stali so redarji, ki so opozarjali ljudi na nevarna mesta. Rešilna postaja imela je mnogo dela. Pred popoldnem glavne pošte, kjer razsaja najbolj burja, vrgli so po tleh blazine, da so mogli ljudje čez. Mnogo ljudij, katere je burja zvrnila na ledu, sprejeli so v bolnišnico. — Tudi v gorenji Italiji sneži. V četrtek zjutraj bilo je vse sam leđ. Burja je še precej nehala. Po osmi uri so po mestu čistili sneg s trotoarjev, da je bilo mogoče hoditi. Po deseti uri se je jel led tajati. Naposled je zmagal jug. Zgodaj je pokrnil le to sneg Trst in okolico. — V sredo zvečer prišla je iz Ljubljane neka stara Ljubljanka. Burja je tako zdelala, da jo je moral redar spremiti na zdravniško postajo, kjer so jo nekoliko okrepčali in jo v kočiji spremili k njenim sorodnikom.

Slavnost 40letnice in njeni nameni. Iz Borovnice se nam piše: Dne 19. t. m. smo praznovali v Borovnici 40letnico učiteljevanja g. nadučitelja Paplerja. Zvečer se je zbralo veliko število gostov v gostilni g. Drašlerja: precej jih je bilo iz Borovnice, 7 z Vrhnike, — ki so baje vadljali za to pot — nekaj iz Ljubljane, in tudi iz drugih krajev so došli častilci počastit g. nadučitelja. Gosp. Vilibald Zupančič, c. kr. okr.

šol. nadzornik je v lepem govoru naslikal zasluge slavljencev in pomen slavnosti. G. Kobi se je kot predsednik kr. šol. sveta zahvalil slavljencu za njegovo vsepšno delovanje na šol. polju posebno v Borovnici, želel mu zato plačila od Boga in mu v znamenje hvaležnosti in kot star njegov prijatelj podaril malo primerno darilo; in tako se je vrnil med petjem govor za govorom na čast g. slavljence. Prav prijetno bi bil preteklet večer — da niso pokazali liberalci, česa da so zmožni. — G. Kobija že dolgo časa strastno sovražijo in mu skušajo škodovati, kjer le morejo, ker vedo, da so posebno valed njegovega vpliva liberalci v našem okraju popolno brez moči. Zato pišejo posebno Vrhniki liberalci vedno zoper njega v »Slov. Narod«, ter kličejo vse oblasti na pomoč zoper njega, a ta se za vse to umevno prav nič ne zmeni. Ker jih to silno boli, zato so napravili — tako govore in tako se je razvidelo iz konca vse slavnosti — slavnostni večer na čast g. Paplerju, da bi tu dobili povod za napad na Kobija. Če bi ga ne bilo na slavnost, potem bi rekli: kr. šol. nadzornik je, pa ga ni, glejte ga, sovražnik šole je; če pa pride, ga bodo ob slavnosti osebno napadli. No! posrečilo se jim je zadnje. Zato so se poslužili — g. dr. Antona Furlana, c. kr. sod. adjunkta na Vrhniki. Ta gospod se je prav na koncu večera vzdignil, ter se je med vidnim veseljem nekaterih liberalcev naravnost norčeval vprč o cele družbe in celo Kobijeve soproge prav iz vsega govora Kobijevega in celo iz njegovega darila! Kako se je norčeval, naj rajše molčimo. In potem se je z drugimi Vrhniki odpeljal. . . . Ali je to olikano, ali je to takno? Liberalci, in zato vlogo si izberete — c. kr. sodnega adjunkta! . . . In da se je gosp. slavljence nasproti svojemu kolegi o govoru gosp. adjunkta zoper Kobija pchvalno izrazil, — kar smo slišali na lastna ušesa — to nam je pa skoro nerazumljivo! — Ta večer je zopet pokazal liberalce v pravi luči; mi smo pa za eno skušnjo bogatejši!

Našim knjižničarjem in knjigo-tržcem. Na raznih shodih se je izražala želja, naj bi se sestavil z zapisnik dobrih slovenskih knjig. »Slov. kršč. soc. zveza« bo s pomočjo odličnih strokovnjakov izdala ta zapisnik in ga sproti nadaljevala v »Vestniku« svoje »Knjižnice«. Tako bodo knjižničarji vedeli, katere knjige so vredne naročila. Tisti knjigo-tržci, ki žele, da bi bile njihove knjige v tem zapisniku navedene, naj pošljejo dotične knjige (tudi nove) na naslov: Luka Smolinikar, stolni vikar v Ljubljani, ter naj natančno naznanijo ceno. Omenjale se bodo seveda samo tiste knjige, katere v ta namen izbrani odsek spozna za priporočila vredne.

Protialkoholično gibanje v Gradcu je precej živahno. V Gradcu je društvo abstinentov, dalje delavsko protialkoholično društvo, društvo akademikov abstinentov, v katerem baje ni nobenega Slovence, sedaj pa so ta društva izvolila centralni odbor. Načelnik temu odboru je vseuč. asistent dr. Pavel Mathea.

Zverinjaki na Kranjskem. V naši deželi obstoje pri nekaterih večjih graščinah že od nekdaj nekaki gozdni vrtovi za divjačino, t. j. jelene, srne, medvede in lisice. Teh zverinjakov je zdaj še četvero: kneza Windisch-Graetza v Haasbergu in Wagenspergu, kneza Auersperga ter na Gorenjskem prvoimenovanega eden. Vseh živalih pa je v njih nekaj nad 80.

Zgodnja zima. Snega je padlo zadnje tri dni na Gorenjskem v nižavi na pol metra na visoko, po Notranjskem in Dolenjskem pa okolu 50 cm. Po hribih in gorah (planinah) pa ga je seveda nekaj več. Marsikaterega kmetovalca je ta zima prehitela, da ne bo mogel do drv in nastila.

Šiška električno razsvetljena. Občinski svet v Spodnji Šiški je imel za včeraj zvečer napovedano sejo, ki pa ni bila sklepna. Nesklepne seje so sedaj v Šiški sploh prišle v navado. Obč. svet bi včeraj moral rešiti vprašanje o načinu upeljave elektrike v Šiški. Tozadevna stvar se reši v občinski seji v tork.

Vsa nepolitična društva našega mliljenja prosimo, naj na svojih bližnjih občnih zborih sklenejo, da pristopijo

k »Slov. kršč. soc. zvezi« ter naj svoj pristop pismeno naznanijo. Obrabe, po katerem so dolžna društva vsako leto poročati »Zvezi« o svojem poslovanju, se jim dopošlje o pravem času. Mesečni doneški, katere imajo društva vsako leto plačevati, so se na I. shodu nepolitičnih društev slovenskih določili tako le: a) društva, ki imajo do 50 članov, plačajo 25 v; b) društva od 50—100 članov, plačajo 50 v; c) društva od 100—150 članov, plačajo 1 K; d) društva nad 150 članov, plačajo 2 K.

Pokrajinski odbori »Slov. kršč. soc. zveze« se bodo konstituirali še do Božiča. Pri dotičnih sejah bodo navzoči tudi odposlanci glavnega odbora.

Sejmi po Slovenskem od 24. do 29. novembra. Na Kranjskem: 24. v Mojstrani, pri sv. Lovrencu na Temenici in St. Rupertu; 25. v Škofji Loki, Domžalah, Zatični in na Krškem. — Na slovenskem Štajerskem: 24. v Šoštanjju in Sloven. Bistrici; 25. v Kanižu, Ptujju, Dobju in Vildonu. — Na Koroškem: 24. v Zgor. Dravogradu; 25. v Grajfenburgu; 28. v Zg. Dravogradu. — Na Primorskem: 24. v Vidmu (8 dni); 26. v Divači; 27. v Novemgradu, Vencu, Vidmu in Gorici; 29. v Cevdatu.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje. Prihodnji tork točno ob 8. uri zvečer bode v veliki dvorani »Kotliškega doma« predaval g. dr. Michael Opeka, kar zagotavlja gotovo zanimiv večer.

Zabavni večer ožjega kroga, spojen s petjem in različnimi kratkočasnimi točkami, priredi jutri v nedeljo dne 23. t. m. zvečer v Aurovem vrtnem salonu pevsko društvo »Ljubljana«. P. n. podporne člane in prijatelje petja vabi uljudno odbor.

Prireditve naših društev. Jutri zvečer sta dva zabavna večera. »Kotliško društvo za delavke« ima ob 6. uri zvečer v tukajšnjem »Kotliškem domu« zabavni večer, »Kotliško mladensko društvo« pa ima jutri zabavni večer v »Rokodelskem domu« točno ob 6. uri zvečer. — Dne 5. dec. zvečer priredi svojim članom Miklavžev večer »Meščanski klub« in »Kršč. ženska zveza«. Tudi »I. delavsko konsumno društvo« priredi »Miklavžev večer«. — »Slov. kršč. socialna zveza« naznanja, da priredi na Stefanov večer veselico na korist zgradbi delavskega doma v Vevčah, ki se prične graditi prihodnje spomlad. V kratkem vpripori dramatični odsek »Slov. kršč. socialne zveze« burko »Par ur resnice«. — Jutri popoldne se ustanovi izobraževalno društvo delavcev papirja v Medvodah.

Zdarska dela so za letošn končana, kajti zunanji delavci in zidarji so odšli domu in se vrnejo še le spomladi zopet k nam. Da ni tako zgodaj pritisnil mrz in padel sneg, bi se bilo lahko še kaj gradilo. Prenehati so morali n. pr. zidarji pri zgradbi Jakoba Accetto hiše na Sv. Petra cesti, pri kateri je temeljno zidovje dodelano. Poleg Kochove vile so zgradili tudi nekaj temeljnega zidovja za Mayerjevo vilo. Ravno tako so morali prenehati v Svigljevi hiši v Orlovih ulicah, ki je dodelana do polovice. Vsega skup se je zgradilo letos enajst poslopij, ki so vsa že pod streho. Prihodnje pomlad pa prične zidati v Prečernovih ulicah poslopje mestne hranilnice, zatem v Knaflovih ulicah poslopje »Narodne Tiskarne«, ob voglu Franciškanških ulic in Miklošičeve ceste novi hotel »Union« stavb. društva, ob Levstikovih ulicah vilo gospe Spalek. Nedograjene hiše pa se bodo dovršile. Tudi par novih privatnih poslopij se bo bržkone zidalo še. Prihodnjič hočemo približno nasteti vse zgradbe od potresa sem.

Bolniška blagajna mojstrov v Ljubljani naznanja, da bode tudi to leto razdelila 4. jubilejne podpore po 20 kron za onemogle člane, oziroma vdove na dan 2. decembra t. l. Prošnje sprejema blagajnik g. Fr. Kaiser, Schelenburgove ulice do 26. novembra t. l.

Nesreča v večki tovarni. Ponoči je bil v deželno bolnico pripeljan Ivan Rešek, delavec v papirnici v Vevčah. Včeraj popoldne se je ponesrečil pri delu v papirnici. Prišel je z roko pod strojni nož, kateri mu jo je čez dlan skoraj popolnoma odrezal.

Ljubljanski naročniki na »Knjižnico« slov. kršč. soc. zveze, katere 4—7 snoopič je ravnokar izšel, dobé vse dosedanje izšle snoopiče (1—7) v teku prihodnjega tedna. Dostavil jih bo iz prijaznosti g. M. Moškerca, kateremu naj se izvoli izročiti tudi naročnino za letošnje leto (2 K 40 h).

Okradeni zidar. Zidarju Francišku Novaku na Stari poti št. 4 je neznan tat ukradel 100 kron. Novak je šel povprašat znano »kartenaufslagarco« Lato, kdo mu je ukradel denar. Lata mu je povedala, da je bil tat prav blizu njega, ko mu je vzel denar, in da še ni vsega izdal.

Izgulbene stvari. V Nunskih ulicah je zgubila neka kuharica robec, v kateremu je

imela 10 kron. — Neka učiteljska kandidatinja je zgubila večerj na poti od pripravnice do hiše št. 83 na Poljanski cesti zlato uro in srebrno verižico z obeskom.

Zaprli so danes Marijano Knez iz Vikerš pri Taonu zaradi tatvine. Ukradla je Jeri Borštink na Karolinski zemlji eno kikirjo in eno jopico.

Zabavni večer katoliškega društva za delavke Opozarjamo na jutrišnjo predstavo »Kotli. društva za delavke« v »Kotl. domu« zvečer ob 6. uri.

Tifus se je zopet pojavil v artilerijski vojašnici.

Umrla je v Ljubljani gospa Marija Podlipcec.

Slovensko umetniško društvo. Izvanredno občno zborovanje »Slovenskega umetniškega društva« se vrši v ponedeljek 1. decembra 1902 ob 8. uri zvečer v drugi restavracijski sobi »Narodnega doma« v Ljubljani.

Krščanski socialci pri delu. Občni zbor kršč. soc. železničarjev je sklenil, da mora društvo z vsemi svojimi silami delati na to, da se uslužbenecem cestnih železnic (tramvaja) po dveletni provizorični službi stalno nastavi. Ako pomislimo, koliko nesreč se dan na dan dogaja pri cestnih železnicah, in to valed tega, ker vodstva nimajo dovolj zmognih in izkušenih uslužbenecv, moramo pač z veseljem pozdravljati ta sklep. Tudi v interesu vozečega se občinstva, kakor tudi dolžnost poslancev je, da se ta sklep kmalu uresniči. S tem pa je tudi »Verkehrsbund« odločno pokazal, da mu je res pri srcu blagor svojih članov, in da nima samo medenih ust in sladkih obljub, ampak da hoče praktično pokazati svojo delavnost. Društvo šteje sedaj že nad 2800 članov, kar je znamenje, da število udov jako hitro narašča. Tu v Ljubljani se število društvenih članov lepo množi.

Uspehi krščansko-socialnega dela Kdor stopi danes, t. j. sedmo leto po groznm potresu na periferijo našega mesta, bodisi že v Vodmat, na Opekarsko cesto ali pa gori na Vič-Glince, zapazi obilo pritličnih, novodograjenih in s primerno udobnostjo opremljenih hiš, kjer deloma že prebivajo, deloma pa še bodo stanovali večinoma delavske družine. Kakor znano, zgradilo je ta poslopja »Slov. delavsko stavbno društvo«. No, te zgradbe nekaj govore in nekaj dokazujejo! V njih si je krščansko-socialna stranka postavila spominske plošče, ki bodo še poznim rodovom pričale, kdo je v teh letih izvrševal in uresničeval ne samo v teoriji nego tudi v praksi — krščansko-socialno delo. Kaj pa kranjski liberalci? Kaj so pa ti storili za slovenskega delavca, katerega osrečujejo z dolgim jezikom, ali za uradnike, katere poznajo le takrat, kadar jih potrebujejo za volitve in štafazo, ali za našega kmeta, ki jim je vsak dan le »zabit kmet«, le ob volitvah, v advokatskih pisarnah in na političnih shodih »dober prijatelj«?

Društvena godba priredi v nedeljo zvečer ob 8. uri koncert v restavraciji gosp. Rozman-a »pri zlati ribi«. Vstop prost.

Tatvina. Z zadnjem časom je bilo Jeri Pretnar na Kongresnem trgu št. 6 iz stavanja pokradenih več žlic, nož in perila v vrednosti okoli 20 kron. Perilo je bilo zaznamovano s črkama J P.

Z električne železnice. Včeraj popoldne bi bil hiapec F. Muškerc iz Vevč z vpreženim vozom skoraj zadel v električni voz. Privozil je iz Šarabonovega dvorišča, sedež na voz, ko je ravno prišel mimo električni voz. Da ni tega voznik naglo ustavil. Bila bi se prepetila nesreča.

Znižane cene na elektr. železnici. Pričenši s 1. decembrom se uvedo znižane cene za otroke in sploh za jutranje vožnje. Otroci plačajo za vsako vožnjo in ob vsakem času 6 v., jutranji vožnji listi pa veljajo, do 9 ure popoldne, za 1. ali 2. pava 6 v., za več pasov pa 10 v.

Zadruha izvoščkov je včeraj imela občni zbor. Predsedoval je zadržin predsednik g. Možina. Podnačelnikom je bil izvoljen g. Ravnikar, odbornikom g. Jurjevec.

Kotiček za liberalce.

Liberalci in kardinalov grob. »Soča« se je obregnila ob »Slovenčev« poziv: Dostojno grobišče kardinalu, češ da naj se ljudstvo ustavi beračenju za olepšanje kardinalovega groba. Ako se bode zbiralo, ne bodedmo prašali dovoljenja liberalcev. Sveda beračenje za Gabrščkov »Narodni sklad«, sedaj ko treba plačevati tisočake, bi gotovim ljudem bolj ugajalo. Ako bi bili ljudje tako neumni, da bi plačevali za frakirjo ljubljanski »Narodni Dom«, bi tako »beračenje« smatrali liberalci za »narodno požrtvovalnost«.

Liberalci med seboj. V »Štajerčev« uredniški listnici beremo sledeči izraz liberalne omike: »Osel Jaka Z. poste restante v Ljutomeru. Najprvo bi vi mogli poravnati naročnino, ker pa ste siromak na duši in telesu, kupite si zato raje malo pameti in na še eno kolesce za vašo butico, da se vam bo enkrat posvetilo, da imamo le mi prav.« Tako ljubeznivo govori »Šta-

je roj s svojimi naročniki. Če bo dr. Tavčar še kdaj na Dunaju govoril, da so Slovenci neizobraženi, lahko pokaže kot dokaz te trditve na liberalne žurnaliste, kajti ti so zdaj najsvobodnejši ljudje v naši domovini.

Narodni Dom — magacin?
Ker je »Narod« vedno odital našim posojilnicam, da neprevidno posojajo denar, smo vprašali, kaj je pa z »Mestno hranilnico«, katere ima velikanske kapitalje na »Narodnem domu«. »Narod« je prišel v zadrego. Kajti »Narodni Dom« je grozno pasiven in ne nese skoro nič. Za stanovanja ni, za gostilno ni: Kdo ga bo kupil? Izdal je v tej zadevi »Narod« bodočnost »Narod. Doma«, piše: »Če se »Narodni Dom« izpremeni v magacin, bo nesel še enkrat toliko, kakor je treba za obrestovanje in amortiziranje hranilničnega dolga.« Taka je torej tužna bodočnost »N. Doma«. Ljudstvo je zbiralo zanj denar, liberalci so ga vzeli in frakariji ga pokopujejo. Zalostna jim majka!

Iz brloga obrekovalcev. »Slo. Narod« z impertinentnimi lažmi napada g. vikarja Smolnikarja. Čudno, da si ljudje, ki celo spovednico zlorabijo za svoja obrekovanja, niso že prej kaj o njem izmislili. Taki ljudje so sposobni za kompote, seve imajo zanje pogum samo pod okriljem imunifete. Blato takih ljudi nikogar ne doseže!

Obrazna sredstva proti klerikalizmu. Pod tem imenom priobčuje »Slov. Narod« dolgo kveavo klobaso že dolgo časa. Kar tu piše, je pamfliststvo najgrše vrste. Pisatelj se valja v svinjarjih, katere je nabral po panflistih, o katerih lažnjivosti nimajo niti protestantje nobene dvome. Znano je, kako so v humanistični dobi podli priatelj izdajali grozno lascivne novele, v katerih so se norčevali iz devišstva in celibata. Tudi take »novele« »Narod« priobčuje kot — zgodovinska fakta. V kulturnih deželah je tako svinjanje v listih nemogoče, ker državno pravdištvo ne pusti izhajati take umazanije. A v Ljubljani je to tem bolj mogoče, ker se, kot smo zvedeli, državni pravdnik niti ne ženira sedeti v kavarjni skupaj z Malovrhom.

Infamnost liberalstva. Dan za dnem liberalci bijejo po škofih in jih obrekujejo, kar se da. Tem grše je pa, če se ti ljudje v časih, če jim kaže, kar naenkrat obnašajo tako, kakor bi bili oni najboljši prijatelji cerkve. Kot tak zgled grdega hinarstva moramo pribiti sledeče besede »Stajercerčev« o g. Korošču:

»Ta človek, toraj Fihposov urednik, naj bode kmečki poslanec? Še za prefekta ga v Mariboru več ne marajo in na njegovo mesto je moral priti drugi, kateri se s politiko popolnoma nič ne peča, ker je — pameten! In kdo ga je odpustil? Odpustili so ga milostljivi gospod knez in škof, prevzvišeni naš pastir sami, katerim ni za politiko, temveč samo za našo presveto vero. Gospod knezoškof hočejo imeti takega vzgojitelja svojih bodočih duhovnikov, kateri se bode po njihovem prekrasnem vzgledu brigal bolj za oltar in za kancel, kakor pa za deželno poslanstvo. — Tako se ližejo ti liberalci proti kmetu. Med seboj se pogovarjajo, kako bodo »škofom mitro čez ušesa potisnili«, kadar jim kaže, pa precejajo sladke sline. V zadnjem slučaju so še bolj zaničevanja vredni kakor v prvem.

Liberalci-narodni izdajalci. V »Stajercu« se liberalne duše iz srca vesele, da je zmagal proti g. Podgorcu — Nemec. Da le ni »klerikalec« izvoljen, pa je dobro, triumfira liberalni »Narodov« tovariš »Stajerc« ter se hvali: »Celi velikovski okraj je gotovo popolnoma slovenski, in glej ti kmetje so volili, ker so bili zares pametni, raji — Nemca.« »Narod« ne piše tako odkrito, a bistveno ravno isto.

Književnost in umetnost.

Poročilo o I. shodu slovenskih nepolitičnih društev.

Ravnokar je izdala »Slov. kršč. soc. zveza« o tem velevažnem shodu, ki se je vršil 7. in 8. septembra v Ljubljani, obširno poročilo, katero je spretno uredil čast. g. Luka Smolnikar. Odbor »Zveze« posevčuje to poročilo presvetlemu gosp. dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, knezoškofu ljubljanskemu, pokrovitelju shoda. V poročilu so vsi referati, ki so bili na tem shodu in debate. Bogata, poučna vsebina je tako le razdeljena:

Uvod in priprave. — Shod: Otvoritev in pozdrav. Imenik društev. Zborovanje. Poslovanje z zborovanjem. — N. tranje poslovanje »Zveze«: I. »Zvezino« delovanje v Ljubljani. II. »Zvezino« delovanje po društvih. — Izzeljevanje. — Medsebojna pomoč društev. — Pravno varstvo. — Pozdravi. — Potreba organizacije. — Navod za snovanje in vodstvo društev: Uvod. I. Marijine družbe. II. Svetna katol. društva. A. Kakšna društva snujmo Slovenci. B. Zasnovanje izobražev. društev. Uzorna pravila. C. Vodstvo izobražev. društva. I. Uradno poslovanje. Poslovnik. II. Društveno življenje. A. Poveč v k. s. izobraževalnih društvih. B. Zbava. — Sklep. — Shodi in govorniki. — O strokovni organizaciji. — Vrtna ve-

selica. — Nadaljevanje shoda v ponedeljek. — Sv. maša z govorom dr. Kreka. — Hrvatsko-slovenska zajednica. — Pozdrav hrvatskemu metropolitu. — Pozdrav kršč. soc. železničarjev. — O dunajski osrednji zvezi. — Časnikarstvo. — Volitev »Zvezinih« pomožnih odborov. — Sklep. — Važnejši brzojavni pozdravi.

Ta knjiga je, kakor že ta pregled kaže, dragocena zakladnica praktičnih navodil. — Noben župnik urad, noben naš somišljenik, ki se zanima za javno življenje, ne bi smel pogrešati te knjige. Nobeno naše društvo naj ne bo brez te knjige. Delovanje, urejeno po teh navodilih, bo Slovencem prineslo krasnega sadu. Posebno navod za snovanje in vodstvo društev naj bi se pridno prebiral in upošteval. V tem navodu so tudi različni obrazci uradnih ulog, navodi z obrazci za društvene odbornike i. t. d. To poročilo je »Zveza« izdala skupno kot štiri snopiče svoje »Knjižnice«. Skupno obsegajo ti štiri snopiči 140 strani. Doselej je torej izšlo 7 snopičev »Knjižnice«. Na platnicah te »Knjižnice« je prišla priobčevati svoj »Vestnik«, iz katerega se razvidi gibanje »Zveze« in njenih društev. V tem »Vestniku« daje »Zveza« društvom tudi razna navodila, tako n. pr. o delovanju v društvih po zimi. »Zveza« n. znanje, da bo izdajala na platnicah tudi za pisnik dobrih knjig itd. Poleg vsega tega obsegajo ti štiri zvezki, ki so izšli skupno, tudi konec dr. V. Schweitzerjeve razprave o našem društvenem in shodnem zakonu z obširnim stvarnim kazalom. Prihodnji osmi in ohenem letni zadnji snopič »Knjižnice« izide tekom meseca decembra ter bo obsegal poročilo o protialkoholnem gibanju. Vseh 8 snopičev velja skupno samo 2 kroni 40 vinarjev in se naj naročnina pošilja na naslov: Luka Smolnikar, stolni vikarj v Ljubljani. Priporočamo »Knjižnico« »Slov. kršč. soc. zveze« kar najtopleje.

Izpred sodišča.

»Narodu« je preveč verjel. Ivan Petrič, učitelj v Rudniku, je eden tistih čudnih ljudi, ki »Narodu« vse verjamejo. Na podlagi »Narodovih« laži je prišel pravitvi okolu, da g. Ivan Černič škopulirje in svetinje prodaja za dobiček in da je s »s« temi manipulacijami že toliko pridobil, da si je hišo zidal. Gospod Černič, ki ni nikdar imel kake prodaje, je bil primoran tožiti g. Petriča. »Narod« je to stvar svojim čitateljem oznanil, češ, da »katoliški slepar toži poštenega učitelja in da bodo pri obravnavi prišle velike sleparije in svinjarije na dan«. Pri obravnavi pa se ni izpolnilo »Narodovo« prorokovanje, ker g. Černič je spoštvovan poštenjak in nihče ne more nič slabega o njem trditi. Zato je tudi Petriču pred sodiščem pošla sapa. Izgovor, da je iz »Naroda« posnel svoja očitanja, obtoženemu Petriču ni pomagal in obsojen je bil na 5 dni zapore, oziroma 50 kron globe. Tako je, če se »Narodu« preveč zaupa.

Dolga je pot do pravice. Celih 40 let je trajalo, dokler se je izvršila poslednja volja — ki bi morala biti sveta — po nekem Mihi Jakomini, rodom iz Polhovega Gradača pri Vrhniki na Kranjskem in bivšem oskrbniku nekdanje graščine v Podgradu (Istra). Le-ta je namreč umrl leta 1863. in je v svoji oporoki volil med drugim tudi 600 gold. podložnikom navedene graščine. — Ta denar naj jim gg. duhovniki razdele po razmerju zemljišč, službojočih tej graščini. Ker se ta svota ni razdelila, vložilo jo je sodišče v neki tržaški hranilnici. Predlansko leto pa je bilo razglašeno, da taista še vedno obstoji v svoti, narastli z obrestmi vred na 3020 kron 94 stot. Dotičniki, ki menijo, da jim pristojna pravica do tega volila, naj se torej zglaš v določenem roku, drugače to volilo pripade na korist fiskusa. Na to so meseca decem. 1900. vsi duhovniki in županje onih vasi, ki so spadale pod podgrajsko graščino, vložili na naš sodišče predlog, naj se ta svota izplača za to pooblaščenemu veleč. g. Antonu Rogaču, dekanu v Hrušici, kateri naj jo uporabi po svojem najboljšem prepričanju, izlasti za zboljšanje cest, za plačilo zemljiščne davka itd. V sled pritožbe c. k. finančne prokurature je najvišji sodni dvor na Dunaju končno razsodil v tem smislu, kakor se glasi zgoraj navedeni predlog duhovščine in županov: to je, naj se volilo razdeli med vse one, ki se lahko izkažejo kakor podložniki bivše graščine podgrajske! Ako pa bi to ne bilo mogoče, naj se uporabi isto v poplačilo zapadlih zemljiščnih davkov vasi, ki so pripadale nekdanji graščini.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Dar Dunaja sv. Očetu. Dunajski občinski svet je včeraj sprejel predlog svetnika dr. Krenna, naj se dovoli 25.000 K v

to svrhu, da se povodom 25-letnega papežev-ge jubileja podari papežu zlata spominska svetinja ter napravijo tudi take svetinje v srebru in bronu. — Napad na poštni voz. Neznani človek je v srce ustrelil orožnika, ki je spremljal pošto mej Ganozid in Nerdngom. Orožnik je bil takoj mrtev, vendar se napadalcu ni posrečilo oropati pošte, v kateri se je nahajalo 24.000 K, ker so se konji splašili. Kot sumljivega so prijeli voznika. — S tira skočil je tovorni vlak na postaji Szigetvar. Razbitih je bilo 9 voz. Skodo cenijo na 50.000 Kron. Ponesrečil ni nihče. — Žrtv napada na belgijskega kralja. Dolgoletni sluga belgijskega kralja Pierre Davrint se je pri Rubinovem napadu na kralja tako prestrašil, da je te dni valed tega umrl. — Velikanska iznajdba. Pariška akademija znanosti je dobila iznajdbo, s katero človek lahko csebo, s katero govori po telefonu, vidi. — Nesreča na morju. Lški parobrod »Braila« se je potopil. Potopilo se je 150 ljudi. — Samomor radi velike zime. Posesniku Wertheimerju je na Ogrskem silen mraz uničil vso letino sladkorne pese. Skoda znaša 24.000 Wertheimer se je radi tega ustrelil. — V Lvov pride na ondoto višjo živnozdravniško solo učit se 62 dosej slušati dunaj živnoz trav. šole. —

K defraudaciji v Pragi. Sodišče ni dovolilo, da bi bili privedi defraudante k zalogi, da bi tam v knjigah sami pokazali fingirane vloge. Ker prorok ni mogel priti k gori, je pa prišla gora k proroku. Prepe-ljali so vse knjige v zapor, kjer imajo zdaj krivci priliko pokazati, kako so goljufali. — Načrt za sanacijo, katerega smo včeraj omenili, so izročili v pretres posebni komisiji. — Med vlogami je mnogo takih, za katere se nihče ne oglaš. Ali so vlagatelji umrli, ali so fingirane, kdo ve? Upanje je, da na ta način založni marsikak tisočak ostane.

Pegumna učiteljica je rešila smrti cel razred pretekli mesec v Berlinu V šestem razredu so bili preteklj ponedeljek otroci, 56 deklic z učiteljem Fösterjem vred v smrti nevarnosti. Vsaka šolska soba ima namreč zaviralnico za plin, ki pa ni bila zaprta, vsled česar je plin uhajal. Proti 10 uri dopoludne je učiteljica z nekim vprašanjem prišla v Fösterjev razred. Omedlela bi bila kmalu pred prizorom, ki ga je videla. Vsa soba je bila napolnjena s plinom. Učitelj je ležal omoten na tleh in otroci na in pod klopmi vsi omoteni, že blizu smrti, zlasti oni v obližu zavornice. Pegumna učiteljica je pa, ne glede na nevarnost, ki je njej sami pretela, letela k oknom, jih hitro odprla in potem začela klicati na pomoč. Na njen klic prihitali so sluga, ravnatelj in ostale učiteljice in učitelji. Prihitele sta hitro tudi dva zdravnika. Prenesli so učitelja in otroke na dvorišče na sveži zrak, kjer so si kmalu opomogli.

Češki slikar Mikuloš Aleš je praznoval v prijateljskem krogu svojo petdesetletnico. Aleš je izborni ilustrator narodnih pesmi čeških.

Konjsko meso. Veliko tega mesa se je pojedlo l. 1870, ko so oblegali mesto Pariz. Zdravniki trdijo, da je to meso škodljivo in zelo neugodno vpliva na prebavljanje; isti priporočajo, da se sme to meso le v zvezi z govejo ali svinsko maščobo jesti, in da se mora voda, v kateri se kuha, popolnoma odstraniti.

Darovi

Poslani našem uredništvu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. G. Jak. Zupančič, župnik v Gotovljah, dar Mohorjanov in drugih 7 K.

Za pogorelca v Ribnem. Župnija Radovljica 44 K. — Župnija Gorje 10 K. — C. g. J. Baloh, župni upravitelj, 2 K. — C. g. Tomaž Potočnik, župnik na Breznici, 10 K. — Župnija Ovsarje 5 K. — Župnija B. h. Bela 30 K 50 h. — G. A. M., posestnik v Bodešičah, 50 K. — Dobrota roka iz Ljubljane raznega oblačila. — Hvalni pogorelec, ki je posebno v tem mrazu res usmiljenja vreden, kliče vsem dobrotnikom: Bog vam stotero poplačaj!

Za dr. Fr. Lampetov spomenik so darovali: C. g. Ribard Smolej, kapelan v Dolu, 2 K. — C. g. Ivan Dolinar, kapelan v Logatcu, 4 K. — Bag. g. Josip Levonič, nadučitelj v Železnih, 2 K. — Veleč. g. Ivan Lavrenčič, dekan v Kamniku, 10 K. — Jožef Gregorič, župni upravitelj na Vrhu, 5 K. — Bog plačaj! Darove sprejema župni urad v Crnem vrhu nad Idrijo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. nov. Zdravstveni položaj cesarjev se očividno boljša. Včeraj in danes je cesar že napravil kratek izprehod v parku Schönbrunn, vendar tekom prihodnjih 14 dni ne bo avdijene.

Dunaj, 22. nov. (C. B.) Cesar se mnogo boljše počuti ter je napravil včeraj in danes kratke izprehode po parku v Schönbrunnu.

Dunaj, 22. novembra. Cesar je imel dobro noč in se čuti boljše.

Dunaj, 22. nov. Poslanec Prade pravi, da morajo Nemci zahtevati, da se pred upeljavo notranjega češkega uradnega jezika uzakoni nemščina kot državni jezik.

Dunaj, 22. nov. Češki radikalci in češki agrarci so izjavili, da se nočejo udeleževati pri spravi akciji. V slučaju, da se je Mladočeli udeležo, izjavljajo, da je ničev kompromis, ki je zagotavljal za eventuelne nove volitve vsem češkim strankam dosedanje mandate.

Dunaj, 22. nov. Nemška ljudska in nemška liberalna stranka ste izvolili odsek 8 poslancev, ki naj sestavi pogoje Nemcev glede na korist parlamentarnega reda nameravane sprave. Danes je imel odsek pod predsedstvom poslanca dr. Schückerja sejo, katero bo nadaljeval v ponedeljek. Sredi prihodnjega tedna bo izšel komunike z nemškimi zahtevami in bo predložil v odobrenje kluboma.

Dunaj, 22. nov. Agrarci pravijo, da ako gosposka zbornica ne odobri predloga poslanca Schöpferja v zadevi terminske kupčije z žitom, skličejo na Dunaj protestni shod in priredé veliko demonstracijo pred gosposko zbornico.

Dunaj, 22. novembra. Vsenemška stranka se izjavlja proti dovolitvi notranjega češkega uradnega jezika, češ, da bi utegnili potem tudi Slovenci priti s sličnimi zahtevami.

Dunaj, 22. novembra. Listi poročajo, da postane poslanec Schneider dež. odbornik.

Trst, 22. nov. »Piccolo« prinaša poročilo o pogovoru svojega dunajskega poročevalca z naučnim minist. Hartlom v zadevi laške univerze. Hartel je rekel poročevalcu, da naj se Lah sedaj zadovoljijo s popolnitvijo laških kurzov na univerzi v Inomostu. Izjavil je nado, da mu bo mogoče pomagati Lahom do univerze. S tem, da se korak za korakom približuje temu cilju, bode končno zadeva ugodno rešena. »Piccolo« je s tem pogovorom prav zadovoljen.

Barcelona, 22. nov. V provinci Lerida je splošna stavka.

Hamburg, 22. nov. Norveška industrijska in trgovska banka je ustavila plačevanje. Pasiva znašajo šest milijonov kron.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

g	Čas opazovanja	Stanje barmetra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrvri	Nabe	Polarizacija v %
21	9. vved.	738.4	-7.2	sr. szah.	megla	
22	7. jutu	741.8	-12.8	sr. sv.h.		0.0
22	2. popol.	742.5	-4.5	sl. jivzh.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura -4.3°, normale 2.4°.

Dunajska borza

dné 22. oktobra.

skupni državni dolg v uotah	100.95
skupni državni dolg v srebru	100.75
Avstrijska zlata renta 4%	120.80
Avstrijska kronska renta 4%	99.95
Ogerska zlata renta 4%	120.35
Ogerska kronska renta 4%	97.55
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	15.55
Creditne delnice, 160 gid.	666.50
London v ista	239.20
Španski drž. bankovci za 100 es. nam. drž. valj.	116.90
10 mark	93.41
10 frankov (napoleonador)	19.07
Italijanski bankovci	95. —
C. kr. cekini	11.32

Organist

izurjen oeciljanec in cerkvenik z dobrih spričevali išče službe.

Več pové upravnitvo »Slovenca«.

Išče se
spreten neoženjen
nadmlinar

slovenščine in nemščine zmožen tudi v pisavi za valčni mlin.

Ponudbe sprejme **A. Kreuzberger v Kranju.** 1319 3-1

Izšla je knjiga
„Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani, in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti 20 h več.

Svet za skladišče

3-3 se odda v najem 1257

blizu južnega kolodvora.

Več pove upravnistvo »Slovenca«.

Mejnarodna panorama

v Ljubljani, Pogačarjev trg.
Fotoplastična umetnostna razstava.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Vsak teden druge dežele.

Danes, sobota, 22. nov. zadnjič:

Zložno potovanje
skoz zanimivi Turin in Milan.

V nedeljo 23. do 29. nov. :
Jako zanimiv obisk

Brna in brnske pokrajine.

Najnovejše so ameriški
mutoskopi.

Pet novih, zabavnih podob.
5 znamk, ki se vržejo v posamen mutoskop 50 vin.

1. slika: Boj z blazinami. — 2. Ponesrečena vožnja v čolnu. — 3. Prekanjeni fotograf. — 4. Živ divan. — 5. Sanje ljubezni.

Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

Iščem
koncipijenta.

Pogoji ugodni.

Dr. Ivan Šusteršič,
advokat v Ljubljani.

1303 3-3

Pri hitrem katarnem obolenju sapil

Rogaška

1249 2-1 slatina „Styria“ vrelec pomaga.

Pekarija.

V večjem župnijskem okraju, blizu železnice, se odda v najem pekarija in gostilna ali pa vinotoč bez ulice, pod prav ugodnimi pogoji. Odda se tudi vsaka obrt posebej.

Več pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista. 1309 3-1

Zaloga vsakovrstnih gumijevih izdelkov

tehničnih kot kirurški, tako n. pr. cevji za pivo in vino, predpasnikov iz gumija, namiznih pogrinjal iz gumija; dalje so v zalogi pristne ruske galoše, ter sploh vse v to stroko spadajoče stvari.

Dalje zaloga **koles** (bicikljev) in vsakovrstnih jeklenih izdelkov; delavnica za izdelovanje in popraviljanje koles.

Tu se tudi poniklja in pobakruje.

Slavnemu občinstvu zagotavlja točno postrežbo in nizke cene ter se v obilna naročila uljudno priporoča

z odličnim spoštovanjem

Josip Kolar in drug
Ljubljana, Mestni trg št. 9.

1315 10-1

Jamčeno pristno:

slivovka, tropinovec, brinovec, Jamaika rum, in staro dobro Vermont vino za bolje na želodcu 1316 3-1

priporočata po nizkih cenah

Schmidt & Jurjovec

špecerijska trgovina v Ljubljani
Turjaški trg, Katoliški dom.

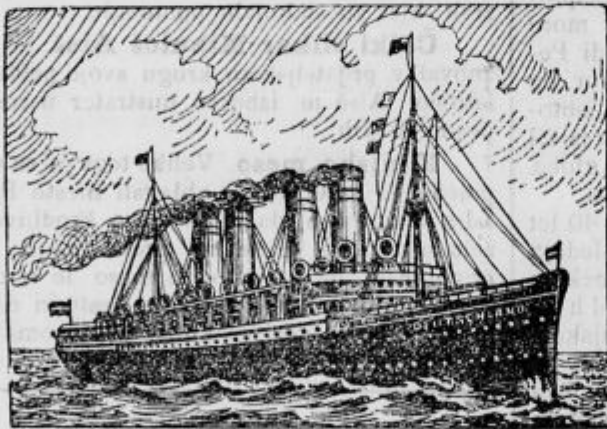
Na zahtevanje se pismeno jamčuje.

**Največja in najstarejša parobrodna družba na svetu
poseduje 279 parnikov.**

Najvarnejše, najhitreje in največje vrste velikanskih parnikov, ki vozijo samo
potnike in cesarsko pošto

iz Hamburga v Novi-York so:

Deutschland	212 metrov dolg	Fürst Bismarck	200 metrov dolg
Auguste Victoria	168 " "	Columbia	140 " "
Moltke	160 " "	Blücher	160 " "
Pennsylvania	171 " "	Pretoria	170 " "
Graf Waldersee	170 " "	Patricia	171 " "
Palatia	140 " "	Phoenicia	140 " "
Batavia	152 " "	Belgravia	152 " "
Bulgaria	152 " "	Armenia	170 " "

**Hamburg — Novi-York
le 6 dni.**

Vozne karte po predpisanih najnižjih cenah prodaja ter daje pojasnila točno in brezplačno

oblastveno potrjena agentura

„Hamburg-Amerika Linie“

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 31.

takoj na desno od južnega kolodvora, ob progi električne železnice. 1266 31-2

Sukneno blago

za moške obleke

v največji izberi po najnižji ceni priporoča

R. Miklauc Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

Tvrdba streže nad 500 gg. krojačev in razpošilja blago po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Primorskem, v Istrijo, Tirolsko, Hrvaško, Ogrsko in Solnograško. To je lahko dokaz, da je zaloga velika in cene ugodne. 1317 4-1

Dobre ure cenó s šletnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino Most (Brüx) št. 234, Češko.

Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „ 5-80
Pristne srebrne verižice „ 1-20
Budilniki iz nikla „ 1-96
Moja tvrdba je odlikovana s c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno 573 100-58

Najcenejši kraj za nakupovanje politiranega ali pobarvanega pohištva za bale in vse druge priloznosti je pri

IVAN DOGAN-U

mizarju in prodajalcu
sobne opreme v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 15 v
Medjutovi hiši.

Ceniki s podobami postelj, različnih omar, miz, stolov itd zastoj in franko. 8 (24)

**Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov**

Alozij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini svojo veliko zalogo barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih, sivih, rumenih itd., kar najbolj trpežnih in po modernih modelih izdelanih. Cene nizke. 36 52-46

Lastni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

Za nadrobno prodajo špecerijskega blaga

išče

trgovina na deželi, katera dela le za veliko.

prodajalca

na lasten račun s primerno kavejo.

Sprema se tudi za to samostojna izvežbana ženska. 1300 3-3

Ponudbe sprejema upravnistvo »Slov.«

Nihče

naj ne zamudi, se oglašiti zaradi prevzetja ag-niture jedee najstarejših bank za prodajo postavno dopuščenih državnih in posojilnih srečk na obroke. Najvišja provizija, prodajem, oziroma doletena plača. Ponudbe pod šifro .P. N. 8979 na Haasenstein & Vogler, Dunaj. 1175 (10-7)

**MATTONIJEV
GISSHÜBLER**

alkalična kislina

kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh boleznih (1.) 17 46

sapnih in prebavnih organov,

pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.

Najboljša dietetična in osvežujoča pijača.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Ob pričetku zimske sezone si usojam naznanjati slav. občinstvu, da imam v zalogi

**najboljši
trboveljski premog
v koscih**

Narocbe se natančno izvršujejo.

Tudi se dá cel vagon s kolodvora na dogovorjeni kraj. 1312 2-1

Za obilne narocbe priporočujem se beležim s spoštovanjem

Ivana Treo,

Cesta na Rudolfovo železnico št. 8

Najizvrstnejše in najboljše

Tamburice

izdeluje in razpošilja
prva siseska tvornica tamburic

J. Stjepušin,

Sisek (Hrvatsko).

Odklikovana na pariški izlozbi l. 1900, ter na milanski izlozbi l. 1896.

Zraven tamburic in skladb za tamburice prodaja razna glasbila kakor:

gosle, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine itd., za koje se pošlje poseben cenik s slikami.

Veliki ilustrovani cenik, se pošlje vsakemu 1310 6-1 franko in zaptonj.

Zahvala in priporočilo.

Vsem svojim častitim naročnikom se najiskrenejše zahvaljujem za doslej izkazano mišljenje ter se vsem, osobito pa prečastiti duhovščini ter gg. bogoslovcem, najtopleje priporočam v vsa, v čevljarski obrt spadajoča dela. Zagotavljajoč solidno, trpežno in ceno delo bilježim, odličnim spoštovanjem

1297 4-3

Avugust Maté
čevljarski mojster
Sv. Petra cesta 32, poleg delavnice pok. g. Hrvata.

Kdor potuje v Gorico, priporoča se mu nova "kavarna Central" na Travniku tik cerkve svetega Ignacija. Lastnik FILIP PEČENKO, prej hotelier v Pulju. Na razpolago je nad 100 časnikov, kava in likerji najboljši, postrežba točna, čistoba uzgledna, oprema po najnovejših zahtevah, cene kakor v drugih kavarnah.

1156 9

Dr. Viljem Schweitzer

naznanja, da je otvoril dne 1. oktobra 1902

svojo odvetniško pisarno

v Ljubljani na Kongresnem trgu števil. 19
poleg nunske cerkve in „Vzajemnega podpornega društva“.

1126 14

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah. Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih uvezujejo na vsakršno blago. 19 49

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in poštenu po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospe prosim, da se blagovolje pri naročilih ozirajo na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavljajo hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 691 52-24

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Vzorci na željo poštne prosti.

Anton Schuster

Ljubljana, Špitalske ulice 7

Slavno občinstvo dovoljujem si opozoriti, da je ravno kar došla velika izbira

novosti za zimsko sezono v konfekciji za dame, deklice in otroke, kakor tudi različne novosti za ženske in moške obleke.

ter se priporočam cenj. kupovalcem k mnogobrojnemu obisku.

Najsolidnejše blago.
Nizke cene.

1269 3-3

Važno za bolne na želodcu!

Brezslasnost, težave v želodcu, slabost, glavobol vsled slabega prebavanja, razne želodčne bolezni

takoj odstranijo znane

Brady-jeve kaplje za želodec (Marijacejske).

Na tisoč zahvalnih in prijaznih pism!

Cena steklenici z navodilom rabe 80 h, večja steklenica K 1.40.

Dobiti po lekarnah.

Glavna zaloga v Ljubljani: lekarna „Pri zlatem Jelenu“, Marijin trg št. 4 (Jos. Mayr).

Svarimo pred ponarejenjem, pristne Marijacejske kapljice za želodec morajo imeti varstveno znamko in podpis *Brady* 1161 12-3

Za šolska darila

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Razlaga velikega katekizma ali krščanske nauke za cerkev. Sestavlil Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več.

Drugi zvezek: poglavje o upanju in molitvi, pa poglavje o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več.

Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

Trgovina z železnino „MERCUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.   Cene nizke.

Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI Comp.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi,

priznana izvrstno bolečine olaj-sujoče mazilo je dobiti steklenica po K 80, K 1.40 in K 2.-- v vsch lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richterjeve lekarne ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, Elisabethstrasse 5. 1146 34 6

Čopice za slikarje, pleskarje, zidarje in heri v zalogi tvrdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanskulce. 624 16 11-6

Vnanja naročila proti povzetju.

Mizarske pomočnike,

izurjene v stavbenem in pohištvenem mizarstvu, sprejme v trajno delo in

učenca

v poduk

Matko Malovič,
1902 3-3 mizarstvo s stroji v Novem mestu.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanja za zrupe pri zrebanjih, pri izzrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjaricna delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnita v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih, vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 127